

Yeryüzündeki Oluşumlar

Dağ

Bilim
Çocuk

Everest Dağı

Yeryüzündeki Oluşumlar

Yayla

Bilim
Çocuk

Tibet Yaylası

Yeryüzündeki Oluşumlar

Vadi

Bilim
Çocuk

Büyük Rift Vadisi

Yeryüzündeki Oluşumlar

Ova

Bilim
Çocuk

Batı Sibirya Ovası

Yeryüzündeki Oluşumlar

Kıta

Bilim
Çocuk

Asya

Yeryüzündeki Oluşumlar

Okyanus

Bilim
Çocuk

Büyük Okyanus

Yeryüzündeki Oluşumlar

Yayla

Plato olarak da bilinen yaylalar, yüksek ve dağlık bölgelerdeki geniş düzlüklerdir. Rüzgâr ve suyun yüksek bir bölgenin kenarlarını aşındırmasıyla oluşabilir. Dünyanın en yüksek ve en büyük yaylası Tibet Yaylası'dır.

Ülkemizden: Pokut Yaylası

Yeryüzündeki Oluşumlar

Dağ

Yeryüzünün yüksek ve eğimli yamaçlara sahip, geniş alanlara yayılmış bölümleridir. Levhaların çarpışması sonucunda bazı bölümlerinin bükülmesi ya da kırılmasıyla ortaya çıkabilir. Ortalama deniz seviyesinden yüksekliği bakımından dünyanın en yüksek dağı, 8.848 metreyle Everest Dağı'dır.

Ülkemizden: Ağrı Dağı

Yeryüzündeki Oluşumlar

Ova

Genellikle düz, geniş ve çevresine göre alçakta kalan alanlardır. Su, rüzgâr ya da buzun yüksek arazileri aşındırması sonucunda oralaradaki malzemelerin aşağı taşınmasıyla oluşabilir. Dünyanın en büyük ovalarından biri Batı Sibirya Ovası'dır.

Ülkemizden: Konya Ovası

Yeryüzündeki Oluşumlar

Vadi

Düz ovadaki iki dağın ya da tepenin arasındaki çukurlardır. Akarsuların ya da buzulların akarsu yataklarını aşındırmasıyla oluşabilir. Yaklaşık 6 bin kilometre uzunluğundaki Büyük Rift Vadisi, yeryüzündeki en uzun vadilerdendir.

Ülkemizden: Kelebekler Vadisi

Yeryüzündeki Oluşumlar

Okyanus

Yeryüzünün neredeyse yüzde 71'ini kaplayan ve kıtaları birbirinden ayıran büyük su kütleleridir. Yaklaşık 3,8 milyar yıl önce Dünya'nın içindeki erimiş kayalar soğudukça diğer gazlarla birlikte su buharı açığa çıkardı. Su buharı zamanla yoğunlaşarak okyanusları oluşturdu. Yeryüzündeki 5 okyanusun en büyüğü Büyük Okyanus'tur.

Yeryüzündeki Oluşumlar

Kıta

Ana kara olarak da bilinen kıtalar, yeryüzündeki en büyük kara parçalarıdır. Yaklaşık 200 milyon yıl önce bütün karaların bir arada bulunduğu Pangea süperkıtası, levhaların hareketi nedeniyle bölündü ve kıtaların oluşumuna yol açtı. Yeryüzündeki 7 kıtanın en büyüğü Asya'dır.

Ülkemizden: Sınırlarımız Asya ve Avrupa kıtalarında yer alır.

Yeryüzündeki Oluşumlar

Şelale

Bilim
Çocuk

Angel Şelalesi

Yeryüzündeki Oluşumlar

Kumul

Bilim
Çocuk

Cerro Blanco

Yeryüzündeki Oluşumlar

Delta

Bilim
Çocuk

Ganj Deltası

Yeryüzündeki Oluşumlar

Kanyon

Bilim
Çocuk

Yarlung Zangbo
Büyük Kanyonu

Yeryüzündeki Oluşumlar

Havza

Bilim
Çocuk

Amazon Havzası

Yeryüzündeki Oluşumlar

Körfez

Bilim
Çocuk

Meksika Körfezi

Yeryüzündeki Oluşumlar

Kumul

Kum tepesi olarak da bilinen kumullar, çöllerde ya da kıyılarda biriken kum yığınlarıdır. Rüzgârın, kumu bir engelin arkasında bulunan korunaklı bir alana yığmasıyla oluşur. Bilinen en yüksek kumullardan biri, 1.176 metre yüksekliğindeki Cerro Blanco'dur.

Ülkemizden: Patara kumulları

Yeryüzündeki Oluşumlar

Şelale

Çavlan olarak da bilinen şelale, akarsu yatağının neredeyse dik biçimde alçaldığı ve suyun aşağı aktığı bölümdür. Akarsuların yumuşak kayalar aşındırması ve geride kalan sert kayaların dik bir duvara dönüşmesiyle oluşabilir. Dünyanın en yüksekten akan şelalesi 979 metreyle Angel Şelalesi'dir.

Ülkemizden: Düden Şelalesi

Yeryüzündeki Oluşumlar

Kanyon

Kapuz olarak da bilinen kanyon, yamaçları duvar gibi dik, derin ve dar vadidir. Akarsuların kireç taşından arazileri aşındırıp derinleştirmesiyle oluşabilir. Dünyanın en derin kanyonu 5.382 metreyle Yarlung Zangbo Büyük Kanyonu'dur.

Ülkemizden: Köprülü Kanyon

Yeryüzündeki Oluşumlar

Delta

Çatal ağız olarak da bilinen delta, bir akarsuyun göl ya da denize döküldüğü yerde bulunabilen düzlük alandır. Akarsuyun içerdiği balçık, kil, kum ve çakılların akarsu ağzında, yani suyun döküldüğü yerde dibe çöküp birikmesiyle oluşur. Dünyanın en geniş deltası yaklaşık 100 bin kilometrekarelik alanıyla Ganj Deltası'dır.

Ülkemizden: Dalyan Deltası

Yeryüzündeki Oluşumlar

Körfez

Haliç olarak da bilinen körfez, okyanus ya da denizlerin karanın içine doğru uzanan bölümüdür. Levhaların yarılması ya da parçalanmasıyla oluşabilir. Dünyanın en büyük körfezi, yaklaşık 5 bin kilometrelik kıyı şeridiyle Meksika Körfezi'dir.

Ülkemizden: Kuşadası Körfezi

Yeryüzündeki Oluşumlar

Havza

Bir göle, denize ya da akarsuya dökülen tüm suları kapsayan, dağ ya da tepelerle sınırlı alandır. Erozyon ve deprem gibi kuvvetli olayların sonucunda oluşabilir. Dünyanın en büyük havzası 7 milyon kilometrekarelik alanıyla Amazon Havzası'dır.

Ülkemizden: Van Gölü Havzası

Veryüzündeki Oluşumlar

Fiyort

Bilim
Çocuk

Scoresby Sund

Veryüzündeki Oluşumlar

Uçurum

Bilim
Çocuk

Thor Dağı

Veryüzündeki Oluşumlar

Peribacası

Bilim
Çocuk

Bryce Amfiteatr

Veryüzündeki Oluşumlar

Mağara

Bilim
Çocuk

Son Doong

Veryüzündeki Oluşumlar

Yarımada

Bilim
Çocuk

Arap Yarımadası

Veryüzündeki Oluşumlar

Okyanus çukuru

Bilim
Çocuk

Mariana Çukuru

Yeryüzündeki Oluşumlar

Uçurum

Yar olarak da bilinen uçurum; okyanus, deniz gibi su kıyılarında ya da yüksek dağlarda görülebilen dik yerdir. Güçlü dalgalar ve rüzgârların yumuşak ya da tanecikli kayaları sert kayalardan ayırmasıyla oluşur. Yaklaşık 1.200 metrelik uzunluğuyla dünyanın en yüksek uçurumu, Thor Dağı'nda bulunur.

Ülkemizden: Güver Uçurumu

Yeryüzündeki Oluşumlar

Fiyort

Karanın çok içlerine uzanan, derin, dar ve uzun su kütlesidir. Yavaş hareket eden buzulların vadi tabanını aşındırmasıyla oluşur. Dünyanın en büyük fiyort sistemi yaklaşık 13.700 kilometrekarelik alanıyla Scoresby Sund'dır.

Ülkemizden: Hamsilos Fiyordu

Yeryüzündeki Oluşumlar

Mağara

İN olarak da bilinen mağara, genellikle bir yamaca ya da kayanın içine uzanan ve yüzeyle bağlantısı olan boş yapıdır. Yağmur sularının kayalarındaki çatlaklardan sızarak bu çatlakları genişletmesiyle oluşabilir. Dünyanın en büyük mağarası yaklaşık 9 kilometre uzunluğundaki Son Doong'dur.

Ülkemizden: İnsuyu Mağarası

Yeryüzündeki Oluşumlar

Peribacası

Tepesinde tepsi ya da külahı andıran parçaları bulunabilen, kule benzeri kaya ya da taştan yapıdır. Yumuşak kayaların rüzgâr ve akarsu hareketleriyle aşınması sonucu oluşabilir. Dünyada peribacalarının en yoğun olduğu bölge Bryce Amfiteatr'dır.

Ülkemizden: Ürgüp'teki peribacaları

Yeryüzündeki Oluşumlar

Okyanus çukuru

Okyanusların en derin kesimlerini oluşturan uzun ve dar alanlardır. Bir levhanın diğerinin altına girmesiyle oluşabilir. Dünyanın en derin okyanus çukuru yaklaşık 11 kilometreyle Mariana Çukuru'dur.

Yeryüzündeki Oluşumlar

Yarımada

Yalnızca bir bölümünden karaya bağlı, diğer bölümleri suyla çevrili kara parçasıdır. Kıtaların kaymasıyla oluşabilir. Dünyanın en büyük yarımadası yaklaşık 3,1 milyon kilometrekarelik alanıyla Arap Yarımadası'dır.

Ülkemizden: Gelibolu Yarımadası

Bilim Çocuk Kartları Kutusu

Kutunuzu yapmak için öncelikle kutuyu oluşturacak parçayı kartondan ayırın. Ardından tüm kat yerlerinden arkaya katlayın. Üzerinde damla işareti bulunan dört kulakçıya yapıştırıcı sürün. Kulakçıkları karşılıklıya denk gelen alanların arka yüzüne yapıştırın. İşte kutunuz hazır. Artık Bilim Çocuk kartlarınızı bu kutuya koyabilirsiniz.